

INTRODUCERE

De mai bine de un secol cuvântul antropologie a făcut o strălucită carieră. La început antropologia a fost știința care privea mai mult natura organică, omul ca ființa naturii. Secolul trecut a avut ca dominantă biologia prezentată de mulți și mari oameni de știință în frunte cu Darwin.

Un mod în care s-a analizat antropologia contemporană, a fost cel fondat filosofic: e vorba de o disciplină teoretică ce vizează omul dintr-un punct de vedere care-l plasează în lumina unei concepții filosofice, a unei viziuni asupra lumii și a vieții. Această antropologie pornită de la Dilthey și Bergson s-a dezvoltat în secolul nostru, până la Max Scheler, Jasper și Jacques Meritain.

O importantă contribuție a adus-o filosofia existențialistă care a avut meritul să așeze omul și destinul său în centrul preocupărilor sale filosofice.

Încă din Renaștere s-a căutat o definiție a omului în limitele rațiunii. Dar între aceste moduri diferite de a privi problema omului, antropologia creștină aduce o importantă contribuție.

Antropologia creștină este învățătura despre om întemeiată pe Revelația dumnezeiască. Antropologia creștină are trei teme principale creștine: originea omului, constituția ființei omenești și menirea omului.

Conform referatului biblic despre creație, Dumnezeu a zidit lumea văzută într-o anumită ordine, stabilită prin paradigmele planului Său veșnic. După ce a creat toate formele Sale existențiale prin cuvânt (sa fie... lumină, etc) începând cu lumina și încheindu-se cu omul, coroana tuturor creațiilor.

Lumea ca natură are caracter antropocentric așa cum atât de impresionant mărturisește Psalmistul:”Ce este omul că-Ți amintești de el?Sau fiul omului că-L cercetezi pe el? Micșorându-l-ai pe dânsul cu puțin față de îngeri cu mărire și cu cinste l-ai încununat pe el.Pusu-l-ai pe dânsul peste lucrul mâinilor Tale,toate le-ai supus sub picioarele lui.”

De fapt abia după crearea și investirea omului cu demnitatea de conducător al lumii toate câte le-a făcut Dumnezeu au devenit bune foarte.”Și a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată erau bune foarte”(Fc1,31) Până la apariția omului întreaga creație era apreciată numai cu calificativul de bună.”Și a văzut Dumnezeu că e bine”(Fc1,10)

Părinții și scriitorii Bisericii nu au căutat niciodată să alcătuiască un sistem antropologic complet.Dar majoritatea lucrărilor elaborate de ei vorbesc despre om;chiar și Sfântul Grigorie de Nyssa a scris un tratat numit:”Crearea omului.”¹ Sfântul Fotie patriarhul Constantinopolului ne transmite inspirația înșasi a tradiției patristice care spune că”omul abordează enigma teologiei în însăși structura sa. ”Pentru că omul era creat după chipul lui Dumnezeu, unul și întreit ,omul însuși se transformă într-o teologie vie în locaș teologic prin excelență. ² Sfinții Părinți susțin că omul este un lucru mare și prețios căruia i se acordase stăpânirea Universului chiar înainte

¹ Sfântul Grigorie de Nyssa, Crearea omului

² Sfântul Grigore de Nyssa, De anima et resurrectione ,46,120 cit la Pr.Vasile Răducă, Antropologia Sfântului Grigorie de Nyssa, Buc 1996,p 107

ca el să fi fost creat.³ Omul e splendoarea creației, alcătuit din inteligibil și sensibil, participând prin har la firea sublimă a lui Dumnezeu și la aceea a stihiiilor trecătoare.⁴ La crearea sa omul a fost împodobit cu frumosul sublim, ceea ce i-a conferit firii sale un caracter împărătesc. Apreciat sub raportul duratei și al rezistenței elementelor materiale ale ființei sale omul nu e aproape nimic; dar dacă se ține seama de Creatorul său și de lucrarea prin care Acesta i-a dat existența el e ceva mare.⁵

El este punctul de întretăiere al celor două lumi și totodată o sinteză a acestora; este, cum bine s-a zis în filozofia greacă, un rezumat și o reprezentare în mic a lumii celei mari (macrocosmosul) adică un microcosmos.⁶ Mărturisirea Ortodoxă exprimând acest adevăr afirmă: Iată apoi, Dumnezeu a făcut pe om, îndoită alcătuire din suflet, nematerial și înzestrat cu judecată, și din trup material, ca din această alcătuire a omului să se cunoască adevărul cum că El însuși este creatorul celor două lumi, al celei materiale și al celei nemateriale. Și din această pricină, omul se numește lume mică, fiindcă poartă în sine chipul lumii celei mari.

³ Sfântul Grigore de Nyssa, Despre crearea omului

⁴ Sfântul Grigore de Nyssa, Marele cuvânt catehetic 1908 p 34-36

⁵ Sfântul Grigore de Nyssa, Despre crearea omului

⁶ Mărturisirea Ortodoxă I, 18

Teorii stiintifice si religioase cu privire la crearea lumii si a omului

Ce este stiinta ?

Numele provine din latina (scientia) insemnand cunoastere.

Stiinta poate insemna suma tuturor cunostintelor acumulate in urma unor cercetari. In matematica de exemplu, cercetarile sunt obtinute din derivatii logice, presupunand mai degraba sisteme axiomatice decat o combinatie intre observatie si rationament.

Multe metode matematice au o utilitate fundamentala in stiintele empirice, ale caror fructe sunt ipotezele si teoriile.

Stiinta se clasifica in doua mari dimensiuni: experimentul si teoria. In experiment se cauta o informatie, iar in teorie se dezvolta modele care explica ceea ce se observa.

In mod empiric, teoriile stiintifice sunt obiective si verificabile

Crearea omului, între știință și religie

empiric. A acestea sunt predicții ale rezultatelor empirice care pot fi confirmate sau infirmate prin falsificabilitate.

În schimb, realismul științific definește știința în termeni ontologici: știința încearcă să identifice fenomene și entități, forțele care le cauzează, mecanismele prin care ele exercită aceste forțe, și sursele acelor forțe în sensul structurilor interne ale acestor fenomene și entități.

Pozitivismul este o formă a empirismului, ca mijloc de a regla afacerile umane. Datorită strânsei legături între acești termeni, sunt deseori folosiți ca sinonime.

Metodele științifice

În știință se folosesc metodele științifice pentru dobândirea de către comunitatea științifică de noi cunoștințe bazate pe dovezi fizice.

Folosind observația și raționamentul pentru explicații provizorii pentru fenomene, se creează ipoteze. Astfel, existența unor evenimente observabile din natură se explică doar prin cauze naturale fără a presupune existența sau nonexistența supranaturalului.

Informațiile elaborate din aceste ipoteze sunt mai apoi testate prin experimente care ar trebui să fie reproductibile. În schimb, ipotezele trebuie să fie falsificabile, deci, să se poată verifica

Crearea omului, intre stiinta si religie

daca sunt false. In domeniul paranormalului s-au observat fenomene stranii insa nu au putut fi verificate. Existenta fantomelor de exemplu, nu este nici macar o ipoteza, ci doar o opinie sau afirmatie care se afla in afara domeniului de cercetare stiintifica.

Experimentele vor verifica ipotezele in mod repetat. Orice inconsistenta sau lacune va duce la reconsiderarea ipotezei, generarea de corectii sau de ipoteze alternative, care la randul lor, si ele vor fi la fel testate.

O astfel de ipoteza este relativitatea generala. Desi nu a fost acceptata in mod formal pana nu vor exista dovezi experimentale convingatoare, ipoteza se bucura de un interes considerabil in randul specialistilor.

Karl Popper considera metodele stiintifice ca fiind logica care sta la baza activitatii stiintifice. Insa aceste metode sunt criticate de cei din stiintele sociologice.

In stiinta, ipoteza este drumul care trebuie sa conduca la formularea teoriei. Un pilon central al metodei stiintifice este reproductibilitatea, si anume, capacitatea de repetare a unui experiment.

Metodele stiintifice contin mai multe etape. Prima, este

Crearea omului, între știința și religie

observarea unui fapt demn de cercetat, care prezintă interes și valoare. În a doua etapă se formulează probleme de cercetare. În cea de-a treia etapă se propune o ipoteză, ca mai apoi, în ultima etapă să se realizeze un experiment controlat pentru testarea validității ipotezei.

Ce este religia?

Cuvântul religie provine din limba latină, fie din re-legio (re-citire, referindu-se la repetarea scripturilor, după Cicero) fie din re-ligio, însemnând a lega, a reconecta, a face legătura cu Dumnezeu.

Însă religia nu se ocupă doar cu legătura dintre om și Dumnezeu. Încă din cele mai vechi timpuri oamenii au încercat să explice universul și fenomenele naturale folosind zei și atribuindu-le forțe supranaturale. Aceste religii primitive erau întemeiate de oameni primitivi și foloseau primitivilor. Astăzi acestea sunt diferite față de primele religii.

Mai mult, religia reprezintă și un sistem de căutare a scopului sau înțeleșului vieții.

Dumnezeu-știința. Diferențe între știința și religie

Crearea omului, intre stiinta si religie

Cele doua domenii sunt total paralele, insa se intersecteaza undeva: in discutiile referitoare la originea si crearea lumii. Loc de unde porneste conflictul.

Oamenii de stiinta nu predind niciodata a fi in posesia adevarului absolut. Toate teoriile stiintifice sunt susceptibile de a fi falsificate daca apar noi dovezi. Tocmai aici este cheia evolutiei. Chiar si cele mai fundamentale teorii se pot dovedi a fi imperfecte daca observatiile noi sunt inconsistente cu ele. Stiinta nu este dogmatica si iar rezultatele cercetarii stiintifice sunt falsificabile: se pot testa si se poate verifica validitatea lor. In religie, lucrurile stau altfel. Afirmatiile religioase nu pot fi falsificate pentru ca nu pot fi cercetate. Ele tin pur si simplu de credinta.

Stiinta este defapt o metoda folosita pentru a acumula cunostinte, nu de ordin spiritual, ci stiintific.

Exista o credinta populara gresita, cum ca stiinta ofera raspunsuri la toate intrebarile. Defapt, stiinta ofera raspunsuri doar la problemele care tin de realitatea fizica, nu si de cea spirituala.

Afirmatiile stiintifice si cele religioase vizeaza domenii diferite ale existentei sau experientei umane. Teoria creatiei din Bibile

Crearea omului, între știință și religie

tematizează raportul dintre Dumnezeu, lume și om, însă nu și știința despre natura observabilă (empirică) a lucrurilor.

Conflictul dintre știință și religie

De-a lungul istoriei au existat diferite concepții și idei care au dus la un conflict între știință și religie.

Ar trebui să înțelegem din această „dispută” între știință și religie că prima nu trebuie să se amestece în domeniul credinței, dar nici invers. Credința este o stare subiectivă, un sentiment, deci este o reacție a eului, ceva personal, pe când știința este impersonală, ca și inteligentă. Nici credința nu trebuie să pretindă să dea explicații despre lucruri, nici știința nu trebuie să răvnească să înlocuiască catehismul și sentimentul intim al dependenței omului de o forță universală, fie cosmică cum zice unii, fie numai socială cum susțin alții. Credința religioasă este adesea reacția emoțională a omului în fața lumii, iar știința poate explica universul, însă această explicație nu împiedică omul să simtă frică, speranță, iubire în fața acestei lumi și să se închipuie o altă lume, care să îndeplinească și să liniștească crăpăturile inimii. Practic știința și religia reprezintă două modalități de cunoaștere.

Crearea omului, între știință și religie

Probabil unul din cele mai cunoscute conflicte dintre știință și religie este provocat de facerea lumii. Adesea întâlnim discuții despre evolutionism sau creationism. Creationismul, denumit impropriu teorie, se referă la indivizi care acceptă afirmații prin credință, nu prin metode științifice. Creationismul nu poate fi contestat în mod științific pentru că nu este formulat. Nu a fost experimentat. Nu a fost observat, nu s-au făcut analize și observații prin modul empiric de a testa o teorie. Așadar, creationismul rămâne o credință.

Știința și religia abordează uneori aceleași probleme, însă în moduri total diferite. Omul ar trebui să înțeleagă că știința nu neagă religia și căută răspunsuri la unele întrebări existențiale, dar într-un mod rațional și empiric. Tema evolutionism versus creationism este o absurditate și este neproductivă. Nu servește nici dezvoltării societății, nici gândirii umane, nici progresului cunoașterii.

Astronomie-amator.Dialogul dintre credință și știință

Originea lumii reprezintă unul dintre cele mai mari mistere ale omenirii. Atât știința cât și religia oferă răspunsuri cu privire la originea lumii și respectiv originea noastră.

Crearea omului, intre stiinta si religie

Dialogul intre stiinta si religie a existat. Omul intodeauna si-a pus intrebari si a fost fascinat de tot ceea ce-l inconjoara, a cautat raspunsuri si explicatii. Pe masura ce intelegea cate ceva, apareau din nou intrebari, chiar mai multe decat daca n-ar fi inteles. Numarul lor a crescut, dar s-au si adancit.

Istoria cunoasterii, fie ea materiala sau spirituala, a cunoscut un progres in cautarea sensurilor.

Adeseori in istorie dogma si institutia numita Biserica au limitat accesul la un altfel de cunoastere. Astfel s-a dorit ca omul sa cunoasca partea spirituala neglijand-o sau chiar blamand-o pe cea materiala. Insa in ultimele secole dialogul dintre cele doua s-a intensificat, ducand la o explozie stiintifica. Revigorarea dialogului dintre stiinta si religie a facut parte dintr-un proces general, menit sa intelegem lumea prin ambele modalitati de cunoastere, oferit atat de religie cat si de stiinta.

Astronomia este una dintre cele mai vechi stiinte. Pe teritoriul tarii noastre se afla celebrele sanctuare dacice de la Sarmizegetusa, o replica a mult mai celebrului sanctuar de la Stonehenge. Aceste monumente sunt dovezi incontestabile ale cunostintelor astronomice si deopotriva, temple dedicate zeitatilor, puterii divine.

Crearea omului, între știința și religie

În secolul XV, episcopul transilvănean Ioan Vitez s-a ocupat atât de literatură, artă, muzică, cât și de astronomie. Tot el a înființat primul observator astronomic din România.

Omul s-a aflat întotdeauna într-o permanentă căutare a adevărului, fie pe calea spirituală cât și pe cea materială. Știința oferă răspunsuri cu privire la natura fizică, pe când religia oferă învățături, o educație religioasă-morală etc. Știința și religia formează astfel un întreg ce face parte din cultura noastră.

Originea omului, baza scripturistică

După învățătura Bisericii, omul provine, ca și celelalte făpturi de la Dumnezeu, prin creație. Cartea Facerii descrie creația omului astfel: ”Și a zis Dumnezeu: Să facem om după chipul și asemănarea noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările

cerului, animalele domestice toate vietățile ce se târăsc pe pământ, și tot pământul .Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie(Fc.1,26-27).

Faptul că a fost creat în urma unui sfat divin ,ceea ce nu s-a întâmplat la aducerea la existență a celorlalte făpturi pământești, demonstrează unicitatea omului, ca și creația ”după chipul lui Dumnezeu”⁷

Chipul lui Dumnezeu în om, fiind perfect este cu necesitate incognoscibil⁸,pentru că reflectând plenitudinea Arhetipului său, el trebuie de asemenea să posede incognoscibilitatea Ființei divine. De aceea nu se poate defini în ce constă chipul lui Dumnezeu în om. Nu-l putem concepe altfel decât cu ajutorul ideii de participare la binele infinit al lui Dumnezeu. Dumnezeu prin natură este întreaga bunătate .El este întreaga bunătate care poate fi concepută sau, mai degrabă El depășește orice bunătate care poate fi concepută și înțeleasă. El nu creează viața omenească pentru un alt motiv decât acela că El este bun.

Fiind astfel și întreprinzând pentru aceasta formarea naturii omenești, El n-a vrut să-Și manifeste pe jumătate forța bunătății Sale, dându-i omului o parte din bunătățile lui, refuzându-i cu gelozie comunicarea altora. Însă perfecțiunea bunătății apare în

⁷ Dogmatica Pr.Prof.Dumitru Stăniloae

⁸ Sfântul Grigore de Nyssa, Despre crearea omului

El din faptul că îl aduce pe om din neant la ființă și îl copleșește cu tot ce este bun. Lista acestor bunuri este atât de lungă că nu e posibil să le enumerăm. De aceea toate sunt conținute în rezumat în cuvântul despre omul făcut după chipul lui Dumnezeu. Este ca și cum s-ar fi spus că Dumnezeu a făcut natura umană participantă la tot binele. Însă dacă chipul ar fi fost întru totul asemănător fericirii Modelului său el n-ar mai fi fost chipul Său, ci s-ar fi confundat cu El.

Ce diferență observăm deci între Divin și ceea ce-I seamănă? Diferența este aceasta: că Divinul este necreat, în timp ce omul există prin creație. Crearea după chipul și asemănarea lui Dumnezeu implică ideea de participare la Ființa dumnezeiască a unei comuniuni cu Dumnezeu, adică presupune harul.

Pentru creștini relatarea creației în general și a omului în special are un caracter istoric și constituie un adevăr de credință. Folosirea unor imagini și simboluri pentru exprimarea acestui adevăr de credință este determinată de nevoia de exprimare și înțelegere omenească, care necesită mijloace adecvate și apropiate minții omenești. Ideile principale ale descrierii creării lumii și a omului de către Dumnezeu din cartea Facerii sunt prezente în diverse contexte în întreaga Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament și anume ideea că omul a fost creat de Dumnezeu: "Mâinile Tale m-au făcut și m-au zidit și

apoi Tu mă nimicești în întregime”(Iov 10,8);”Atunci Tu mă vei chema și eu îți voi răspunde, Tu vei cere înapoi lucrul mâinilor Tale.”(Iov 14,15);”Faceți, dar, roade vrednice de pocăință și nu începeți a zice în voi înșivă: avem tată pe Avraam,căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam.”(Luca 3,8),că trupul omului a fost făcut din pământ, iar sufletul i s-a dat de Dumnezeu: ”Și ca țărâna să se întoarcă în pământ cum a fost ,iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu care l-a dat.”(Ecc.12,7);Adu-Ți aminte că m-ai făcut din pământ și că mă vei întoarce în țărâna.”(Iov 10,9);”Duhul lui Dumnezeu este cel ce m-a făcut și suflarea Celui Atotputernic este dătătoarea vieții mele.”(Iov 33,4),că femeia a fost făcută din Adam: ”Iar coasta luată din Adam a făcut-o Domnul Dumnezeu femeie și a adus-o la Adam”.(Fc.2,22);”Pentru că nu bărbatul este din femeie, ci femeia din bărbat.”(I Cor.11,8);”Că Adam s-a zidit întâi, apoi Eva.”(I Tim.2,13)

Exprimările antropomorfe ale lui Moise despre lucrările dumnezeiești, vorbind despre creație, răspund nevoii de a fi înțeles de către aceia cărora se adresează. Acest lucru îl spune și Teodoret al Cirului:”Căci descriind creațiunea, marele proroc observă că pe toate celelalte creaturi Dumnezeu le-a produs prin cuvânt, iar pe om l-a făcut cu mâinile Sale; dar precum prin cuvânt nu înțelegem rostirea, ci voința, așa și aici la formarea

Crearea omului, între știința și religie

omului nu înțelegem lucrarea mâinilor, ci o grijă mare față de lucrul acesta”.

Dumnezeiescul Moise zice că la început s-a format trupul lui Adam și apoi i s-a insuflat lui sufletul de la Dumnezeu. Prin cuvântul „suflare” se arată însușirea sufletului, ca fiind al unei ființe raționale. Deci expresiile antropomorfe sunt un lucru secundar, esențialul îl constituie adevărul creării omului direct de către Dumnezeu și grija Lui deosebită față de om.

Acest adevăr fundamental este învățat de întreaga Sfântă Tradiție. Astfel Sfântul Ioan Damaschin zice: „Dumnezeu creează pe om cu mâinile Sale proprii din natura văzută și nevăzută, după chipul și asemănarea Sa. A făcut trupul din pământ, iar sufletul rațional și gânditor îl dădu prin insuflarea Sa proprie”.

Teorii vechi și noi cu privire la crearea omului

Ne este oare indiferent cine suntem și de unde venim ? Dacă am fi doar niște animale evoluat, probabil că ne-am mulțumi să trăim doar ca niște animale evoluat, ceea ce putem observa în mentalitatea și stilul de viață al multor semeni de-ai noștri. Dacă, dimpotrivă, suntem fii de Dumnezeu, aspirațiile noastre, mentalitatea noastră și stilul nostru de viață vor fi ca ale unor fii de Dumnezeu. Răspunsul pe care îl vom găsi la aceste trei întrebări va defini întreaga noastră existență.

In ocazia de față vom trece în revistă câteva concepții

Crearea omului, între știință și religie

mai vechi sau mai noi cu privire la originea omului. Vom începe cu câteva concepții ale antichității, pe care le putem considera credințe religioase, având în vedere că în antichitate religia, filozofia, superstiția și știința se întrepătrundeau până la identificare.

1. Concepția babilonienilor cu privire la originea omului

În anii 1800-1700 î.Chr., când Imperiul Babilonian era condus de vestitul rege Hammurabi, circula o colecție de mituri intitulată Enuma Elish. Miturile acestea vorbeau despre crearea universului, a lumii și - ceea ce ne interesează în mod deosebit acum - despre originea omului. Amănunte despre această colecție de mituri babiloniene pot fi găsite în cartea lui Viktor Kernbach - "Miturile esențiale", publicată în Editura științifică și enciclopedică, 1968.

Enuma Elish era un poem recitat cu solemnitate la început de an nou, primăvara, de către marele preot din Babilon, în templul E-Saggila. Poemul ne vorbește despre un conflict între zeii cerului (religia babiloniană era una politeistă!). Marduk - zeul suprem - vrea să rezolve acest conflict prin crearea omului, care, slujind zeilor și aducându-le jertfe, să-i elibereze

Crearea omului, între știința și religie

pe aceștia de povara slujirii. După ce Marduk își exprimă dorința de a-l crea pe om, un alt zeu - Ea - vine cu propunerea ca să fie cautat zeul vinovat pentru conflictul ceresc, apoi el să fie sacrificat și din sângele lui să fie creat omul. Propunerea este acceptată și zeul Ea primește împuternicirea de a pune planul în aplicare. Ea îl prinde pe zeul Kingu, autorul revoltei din cer, apoi îl sacrifică și din sângele lui îi creează pe oameni.

După o altă variantă a cosmogoniei babiloniene, aparținând preotului caldeean Bel-Usur, cunoscut și sub numele de Berossos (sec. 4-3 î. Chr.), apar aceleși elemente ca în poemul Enuma Elish, însă cu deosebirea că omul a fost creat din sângele unui zeu care s-a sinucis. Sângele acestuia a fost amestecat cu țărână și din acest amestec au fost făcuți oamenii. Să observăm că, după concepția babilonienilor, motivul creării omului a fost conflictul ceresc izbucnit între zei, iar scopul creării lui a fost cel de a sluji zeilor. Din nefericire, această idee a pătruns și în lucrări scrise de teologi creștini care susțin că omul a fost creat pentru a se rezolva conflictul dintre Dumnezeu și Satana, cel care din neascultare a decăzut, pentru vesnicie .

Oare atât de josnică să fie motivația creării omului ?

Crearea omului, între știință și religie

Din fericire, realitatea pe care ne-o descoperă Biblia este cu totul alta: la temelie creațiunii a stat iubirea lui Dumnezeu și niciun alt motiv mai mult sau mai puțin meschin. Dumnezeu este dragoste (vezi 1 Ioan 4, 8 up.) și toate motivele, scopurile și acțiunile Sale izvorăsc numai și numai din dragoste.

2. Conceptia egiptenilor cu privire la crearea omului

Există câteva scrieri- “Textele piramidelor” și “Cartea mortilor”- în care , deși nu ni se dau prea multe amănunte, apare concepția egipteană cu privire la crearea omului. Conform mitologiei egiptene, oamenii au luat naștere din lacrimile zeilor.

3. Mitologia indiana susține că oamenii au apărut, asemenea zeilor, dintr-un ou primordial.

4. Mitologia chineză este și mai ciudată în privința originii omului. Vechii chinezi credeau că oamenii s-au născut din insectele care misunau pe trupul ființei primordiale. Iată un citat în acest sens, valoros mai mult pentru poezia lui decât pentru informațiile conținute:

“Pan-ku (ființa primordială) , cel născut înaintea tuturor,s-a preschimbat cu totul în ajunul morții sale: respirația lui a devenit vânt și nor, glasul lui s-a prefăcut în tunet, ochiul

Crearea omului, între știință și religie

sau stang s-a facut soare, ochiul sau drept s-a facut luna, sira spinarii lui si madularele lui au devenit patru laturi ale lumii si cei cinci munti uriasi, sangele lui s-a prefacut in fluvii, tendoanele si vinele sale au ajuns sa fie drumuri pe pamant, din carnea lui s-a alcatuit tarana de aratura de pe campuri, parul i s-a schimbat in stele, din perii de pe cap s-au facut ierburile si copacii, din dinti si din oase au rasarit aurul si pietrele, din maduva lui au iesit la iveala margaritarele si jadul, iar sudoarea i s-a prefacut in ploaie si roua...Insectele care traisera pe trupul lui , sub inraurira vantului s-au facut oameni...”

Iată că, în mitologia chineză, omul are o origine mai umilă și mai rusinoasă decât lucrurile fără viață din jurul nostru ! O altă variantă chineză cu privire la originea omului susține că oamenii au fost făcuți din lut de zeita Nini-wa. “Lumea din oras spune ca, pe cand nu se fauriseră încă cerul și pământul, nu erau nici oameni. Nini-wa s-a apucat să plamadească oameni din lut, însă truda ei s-a dovedit atât de anevoioasă, încât zeita nu mai prididea cu framântatul. Atunci a cufundat o farfurie în lutul cel moale și, smucind-o mereu afară, făcea astfel oamenii. Iată însă că cei bogati și vestiti s-au ales dintre cei plamaditi din lut de mainile zeitei, pe cand cei de jos și fara faima s-au pomenit scosi cu franghia.”

Ce diferenta uriasa intre relatarea Bibliei si acesta
relatare a crearii omului pe care ne-a lasat-o mitologia chineza !
Ce conceptii puteau sa aibe cei din antichitate despre zeii lor!
Zei care obolesc, se plictisesc, se lupta intre ei, care sunt lipsiti
de rabdare, partinatori si nedrepti, creand de la inceput oameni
de categorii sociale diferite ! Desi Biblia ne spune ca omul a
fost creat din tarana pamantului, adica din aceleasi elemente
chimice din care este alcatuita intreaga natura, ea ne descopera
un Creator atotputernic, vesnic, drept si desavarsit.

5. Mitologia grecilor contine “mitul androginului”,
potrivit caruia , la inceput, exista o fiinta umana bisexuala, cu
patru maini, patru picioare, avand un cap cu doua fete, patru
urechi, o fiinta foarte puternica. Acest androgin puternic a
inceput sa-i necajeasca pe zeii, fapt pentru care ei au hotarat sa ia
masuri urgente. Nu doreau sa-l nimiceasca, deoarece atunci nu
mai avea cine sa le aduca ofrande. Atunci zeii au trimis un somn
adanc asupra androginului si au despartit fiinta acestuia in doi
oameni- barbat si femeie. Mitul spune ca de atunci, cei doi se
cauta pana se gasesc si doar uniti pot fi cu adevarat fericiti.

Admiram frumusetea poetica a acestei legende ce

Crearea omului, între știință și religie

încearcă să explice taina iubirii dintre un bărbat și o femeie. Dar nu putem fi de acord că mitul grecesc al androginului ar avea ceva în comun cu relatarea biblică cu privire la crearea omului. Deși Biblia relatează și ea despre un somn adânc adus peste Adam, pentru că apoi să fie creată Eva, nu avem în Biblie niciun indiciu că Adam ar fi fost un androgin, înainte de crearea femeii, cu atât mai mult cu cât cei doi au apărut la existență în aceeași zi. Mitul androginului vorbește în realitate despre un eșec al zeilor creatori, în timp ce Biblia ne spune că la sfârșitul creației, în urma unei verificări suplimentare, Dumnezeu a declarat că *"toate erau foarte bune."* (vezi Geneza 1, 31).

După această trecere în revistă a catorva mituri ale popoarelor antice cu privire la originea omului, să observăm că relatarea biblică din Geneza nu are nimic comun cu acestea. Găsim undeva în Biblie ideea unui "ou primordial"? Ni se sugerează undeva în Biblie că omul ar fi fost făcut din sângele vreunui zeu ucis ? Ni se spune cumva în Biblie că omul a fost creat din insecte parazite sau ca urmare a plictiseli vreunei zeități?

Asupra Bibliei sunt atintite multe acuzații nedrepte cu privire la originalitatea sa, susținându-se că autorii ei s-au inspirat din mitologia popoarelor antice. Totuși, nu găsim niciun

Crearea omului, între știință și religie

element comun, nicio asemănare între aceste concepții ale popoarelor antice și relatarea Genezei.

Raportul biblic cu privire la originea omului este, pe cât de simplu, pe atât de verosimil: *“Domnul Dumnezeu a făcut pe om din țărână pământului, i-a suflat în nări suflare de viață și omul s-a făcut astfel un suflet viu.”* Geneza 2,7

Lasând deoparte vechile concepții cu privire la originea omului, despre care constatăm că diferă atât de mult de relatarea Bibliei, să zăbovim puțin asupra “mitologiei moderne” cu privire la acest subiect. Poate că cineva va zămbi în legătură cu folosirea sintagmei “mitologie modernă”, însă cum am putea numi mai corect multimea atator teorii fanteziste, științifico-fantastice, cu privire la originea omului, care circulă în zilele noastre și având o aparență științifică impresionantă? Iată câteva din aceste teorii moderne:

1. Cea mai cunoscută și răspândită dintre teoriile de antropogeneză este cea darwinistă, susținând originea animală a omului. După 12 ani de la nașterea oficială a evolutionismului, prin apariția lucrării “Originea speciilor” în 1859, Darwin a publicat o altă lucrare de capăt, în 1871-“Originea omului.” Lucrarea lui Darwin a rascolit lumea

secolului al 19-lea, devenind baza concepției moderne cu privire la originea omului. Ideea de bază a teoriei lui Darwin este că omul a evoluat din maimuță, ideea fiind ulterior corectată prin afirmatia că omul și maimuța au evoluat dintr-un strămoș comun. Vom reveni mai pe larg asupra acestei teorii, după ce vom trece în revista și alte teorii de antropogeneză.

2. Teoria savantului austriac Oscar Kiss Maerth- o teorie care circula în zilele noastre. Maerth a scris o lucrare intitulată "Inceputul a fost sfârșitul" în care susține că scenariul evoluției omului, așa cum este predată în școli, este o pură imaginație a savanților. Savantul austriac susține că, decât să crezi că omul s-a desprins din maimuță doar ca să distrugă planeta cu bombe atomice, este mai ușor să crezi în revelația Bibliei. Dar nici el nu crede în Biblie, fapt pentru care lansează o teorie nouă. . Maerth susține că totul a început atunci când un strămoș al omului a consumat creierul unui semănător al său, dintr-un accident sau ca urmare a unei foamete prelungite. Asadar, nu munca l-a creat pe om, ci canibalismul ! Consumând întâmplător creier de maimuță, maimuța canibală, de fapt, s-a drogat sexual. Savantul austriac afirmă că folosirea creierului și mai ales a glandei hipofize, este un adevărat drog sexual. Acest prim accident ar fi generat nevoia repetării lui, ducând la un lanț de

Crearea omului, între știință și religie

crime în căutarea drogului. Consumând mereu creier, stramosul omului a început să se dezvolte, să-și crească părul în mod accentuat în zona capilară, fapt ce a necesitat ținerea capului ridicat, în felul acesta ajungându-se la poziția bipedă.

Deci, conform concepției lui Oscar Maerth, “omul este o maimuță drogată sexual, cu creierul bolnav.” (3) Ciudată concepție despre om - acesta minune a creației divine! După savantul austriac, apariția omului nu ar reprezenta un salt calitativ, ci o coborâre pe o treaptă inferioară, din moment ce omul nu este altceva decât o maimuță cu creierul bolnav.

3. Teoria savantului englez Alister Hardy care susține originea acvatică a omului.

Acesta afirmă că omul este urmașul unei maimuțe care, cu circa cinci milioane de ani în urmă, s-a adaptat traiului acvatic din apele calde de la tropice. O presupusă răcire a climei de atunci a obligat maimuțele să se adapteze vieții marine, ceea ce a dus la pierderea blănii, precum și la alte transformări care ar fi grăbit umanizarea. Nu știm câtă afinitate au avut acele maimuțe pentru băi calde și nu știm cum au putut ele supraviețui în perioada de adaptare la viața marină, dar un lucru este clar: nu tot ce zboară se mănâncă și nu orice teorie ce se numește

Crearea omului, între știința și religie

științifică este cu adevărat știință.

4. Teoria savantului austriac Hans Haas, fondatorul cercetării submarine moderne, a lansat o altă teorie cu privire la originea omului-teoria transformării pestelui în om. Savantul susține că omul nu a coborât din pom și că strămosul nostru nu a fost nici Adam, nici maimuța, ci un pește care a ieșit pe uscat. Hans Haas susține că toate vietățile au apărut din apă, iar organele actuale au apărut și s-au dezvoltat treptat. Astfel, susține el, cavitatea bucală a apărut acum circa un miliard de ani, dinții - acum circa 400 milioane de ani, genele - acum 200 milioane de ani etc. Acum 2-3 milioane de ani a început să apară inteligența umană și au căzut și ultimii solzi. Ajungând pe uscat, aripioarele au devenit brate, apoi antebrate, maini, degete și picioare.

Analizând teoria lui Darwin și pe cea a savantului austriac, un paleontolog american glumet a afirmat că, de fapt, cele două teorii nu se exclud. Singura deosebire, spune el, este că Darwin a luat tramvaiul de la stația “maimuța”, în timp ce austriacul l-a luat de la stația “pește.”

Concluzii preliminare

Dacă “mitologia modernă”, adică teoriile științifice care circulă astăzi cu privire la originea omului, îl exclud complet pe Creator, mitologia popoarelor antice, oricât ar fi de fantezistă, are cel puțin meritul de a admite, sub o formă sau alta, intervenția divinității în apariția omului pe pământ. În concepția savanților moderni, omul nu este altceva decât o maimuță evoluată, fie pe uscat, fie în apă, fie datorită procesului muncii, fie datorită canibalismului și a drogării sexuale... De fapt, toți susțin același lucru pe care l-a afirmat și Aristotel: “omul nu este altceva decât un animal social.”

Să ne mai mire faptul că omul modern se comportă ca atare ? Dacă aceasta este concepția sa cu privire la origini, de ce s-ar comporta altfel decât un animal, fie el și social ? Pe vremea când oamenii credeau despre ei că se trag fie din sângele vreunui zeu, fie din lacrimi, fie dintr-un ou, fie din paraziții de pe trupul ființei primordiale, psalmistul David se întreba: *“Ce este omul ca să te gândești la el? Și fiul omului ca să-l bagi în seamă ? L-ai făcut cu puțin mai prejos decât Dumnezeu. L-ai încununat cu slava și cu cinste. I-ai dat stăpânire peste lucrurile mainilor Tale, toate le-ai pus sub picioarele lui.”* Psalm 8, 4-6

Ce este omul în concepția biblică ? O ființă demnă, creată desăvârșit de un Dumnezeu al iubirii, cu un scop înalt și o poziție de print în marea creațiune divină. Omul este fiu de Dumnezeu- nu un maimuțoi care se stramba în fața oginzii!-o ființă demnă, nu un animal evoluat care să fugă de umbra sa. În arborele genealogic al Mântuitorului, pe care îl prezintă evanghelistul Luca (cap. 3, 23-28), Adam este numit “fiul lui Dumnezeu.”

BIBLIOGRAFIE:

1. Sfânta Scriptură sau Biblia; Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române 1968
2. Teologie Dogmatică Ortodoxă, de Pr. Prof. Isidor Todoran și Ioan Zăgrean

Crearea omului, între știința și religie

3. Teologia Dogmatică Ortodoxă, Pr.Prof.Dr. Dumitru Stăniloae, Vol. I

4 Teologia Dogmatică Ortodoxă, Pr.Lect.George Remete Alba Iulia 1996

5. Pagini de internet (site-uri teologice)

6. Simbolica, Hr.Andrușos tradusă din limba greacă de Patriarhul Iustin

7. Teologia luptătoare, Ediția a II a, 1994, Mitropolit Irineu Mihalcescu

8. Ortodoxia; Anul XLV Nr.3-4 Iulie-Dec. 1993, de Pr.Prof. Dumitru Stăniloae

9. Biserica Ortodoxă Română; Anul CXVI, Nr.7-12, Iulie-Dec. 1998

10. Studii Teologice seria II, Anul XLIII, Nr.1, Ian-Febr, 1991

11. Studii Teologice seria II, Anul XXXVI, Nr.5-6, Mai-Iun, 1984

12. Studii Teologice seria II, Anul XLVI, Nr.1-3 Ian-Apr. 1994

13. Studii Teologice seria II, Anul XXII, Nr.5-6 Mai-Iun. 1970

14. Studii Teologice seria II, Anul XLI, Nr.3 Mai-Iun. 1989

Crearea omului, intre stiinta si religie